

TOELICHTING BELEIDSREGELS TERUGVORDERING

ALGEMEEN

In de WWB, IOAW en IOAZ was het terugvorderen van onverschuldigd betaalde bijstand tot 1 januari 2013 een algehele bevoegdheid van het college.

Met de invoering van de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving per 1 januari

2013 geldt er een verplichting tot terugvordering in het geval van schendingen van de inlichtingenplicht. Dit uitgangspunt is binnen de Participatiewet 2015 gehandhaafd.

Met de onderhavige Beleidsregels Terugvordering wordt geregeld hoe naast de wettelijke basis invulling wordt gegeven aan het gemeentelijk terugvorderingsbeleid. Op grond van de Bbz 2004 gold reeds een verplichting tot terugvordering.

Gelet op de financiële verantwoordelijkheid voor de kosten van de bijstand acht het college het van groot belang dat de bijstand alleen terechtkomt bij die burgers die hier recht op hebben. Daarnaast is een belangrijk beleidsuitgangspunt dat het plegen van bijstandsfraude onder geen enkele voorwaarde

mag worden beloond door de onverschuldigd betaalde bijstand niet terug te vorderen.

TOELICHTING PER ARTIKEL

Artikel 1:1 - Begripsomschrijvingen

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 1:2 - Bevoegdheid college

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 2:1 - Opschorting van het recht op bijstand

Gelet op de hierboven geformuleerde uitgangspunten maakt het college in beginsel in alle gevallen waarin er aanleiding is het toekenningsbesluit op te schorten of met terugwerkende kracht te wijzigen,

gebruik van deze bevoegdheid

Wanneer belanghebbende het verzuim niet of niet volledig binnen de gestelde termijn herstelt, kan het

recht op bijstand worden beëindigd vanaf de eerste dag waarover het recht is opgeschort. De wijze

van beëindigen is geen belemmering voor herziening of intrekking alsmede terugvordering van bijstand, die als gevolg van betaalsystematiek reeds is uitgekeerd over een periode waarop opschorting of intrekking betrekking heeft.

Artikel 2:2 - Herziening of intrekking van het toekenningsbesluit

- a. indien als gevolg van het niet of niet volledig nakomen van de inlichtingenverplichting onverschuldigd bijstand is verleend, wordt in alle gevallen het bijstandsrecht naar het verleden toe gecorrigeerd naar de juiste situatie. Het kan hierbij gaan om het schenden van de inlichtingenplicht naar zowel de gemeente als naar het UWV-WERKbedrijf;
- b. In gevallen waarin er kennelijk in het verleden een niet correct toekenningsbesluit is genomen, maar dit niet is veroorzaakt door de belanghebbende, dan kan in voorkomende gevallen toch herziening of intrekking van het toekenningsbesluit aan de orde zijn.

In gevallen waarin een onjuist besluit is genomen staat de intrekking of herziening op gespannen voet met het rechtszekerheidsbeginsel. Op grond van dit beginsel kunnen rechten niet zonder meer met terugwerkende kracht worden gewijzigd. Doorslaggevend moet zijn of belanghebbende enige blaam treft. Als dit niet het geval is, gaat het college niet over tot herziening/intrekking met terugwerkende kracht. Het uitkeringsrecht zal in dat geval uiterlijk met ingang van de datum waarop de onjuistheid is geconstateerd worden gewijzigd, mits de belanghebbende hiervan tijdig op de hoogte wordt gebracht. Intrekking of herziening vindt wel plaats indien belanghebbenden redelijkerwijs hebben kunnen begrijpen dat er iets mis was met de toekenning.

10

In geval onverschuldigd is betaald door een foutief besluit of een administratieve vergissing, vindt geen intrekking of herziening en terugvordering plaats, tenzij belanghebbende redelijkerwijs had kunnen begrijpen dat er iets mis is met de toekenning of de (onverschuldigde) betaling. In geval de terugvorderingsgrond is gelegen in artikel 58 lid 2 sub b tot en met sub f Participatiewet, is intrekking of herziening niet nodig, omdat deze artikelen een zelfstandige terugvorderinggrond hebben.

Herziening of intrekking van een toekenningsbesluit op grond van het Bbz 2004 geschiedt op basis

van artikel 54 Participatiewet. De terugvordering vindt plaats op grond van de zelfstandige terugvorderingsgrond Bbz 2004; zie daarvoor de werkinstructie Terugvorderingsgrond Bbz 2004 per 01-01-2012.

Artikel 3:1 – Terugvordering onverschuldigd verleende bijstand

Deze bepaling vormt de kernbepaling van het gemeentelijke terugvorderingsbeleid. Uitgangspunt is dat in principe in alle gevallen van onverschuldigd betaalde bijstand of van een opeisbare lening een terugvorderingsbesluit wordt genomen. Voor uitzonderingen zie artikel 3:5.

Bijstand wordt teruggevorderd in de gevallen zoals vermeld in deze beleidsregels op grond van de daartoe gegeven wettelijke grondslag van van toepassing zijnde wetten en regels met betrekking tot terugvordering van onverschuldigd betaalde bijstand (Participatiewet/IOAW/IOAZ), leenbijstand (WWB) en leningen in het kader van de Bbz 2004. Terugvordering op grond van het Bbz 2004 is een wettelijke verplichting. Met ingang van 1 januari 2013 is terugvordering eveneens wettelijk verplicht op

grond van de nieuwe fraudewet bij schendingen van de inlichtingenplicht.

In het terugvorderingsbesluit wordt de grond aangegeven waarop de terugvordering is gebaseerd, evenals het bedrag van de vordering (netto en/of bruto) en de periode waarop deze betrekking heeft.

a. Bijstand is ten onrechte of tot een te hoog bedrag verleend wanneer achteraf komt vast te staan dat over de betreffende periode geen, of tot een lager bedrag, recht op bijstand bestond. Voorafgaande aan de terugvordering dient eerst een herzienings- of intrekingsbesluit te worden genomen.

b. Aan de bijstand die in de vorm van een geldlening is verleend (voorschot en leenbijstand WWB, lening levensonderhoud en bedrijfskapitaal o.g.v. Bbz 2004) dient in alle gevallen een terugbetalingsverplichting te worden verbonden. Bij de toekenning cq opeisbaarstelling(Bbz 2004) wordt in beginsel altijd een aflossingsverplichting vastgelegd met onmiddellijke ingang; in geval van een voorschot wordt in principe verrekend met de toe te kennen bijstand. Deze verplichting wordt in het toekenningsbesluit cq beschikking opeisbaarstelling vastgelegd. Eerst wanneer deze verplichting niet wordt nagekomen wordt ten aanzien van het nog resterende

bedrag van het voorschot of de lening een terugvorderingsbesluit genomen. Het terugvorderingsbesluit heeft geen executoriale titel. Deze titel wordt pas verkregen bij invordering met dwangbevel; zie hoofdstuk 8.

c. Borgstelling is een vorm van bijstandsverlening. Dit betekent dat in het toekenningsbesluit vastgelegd moet zijn dat de gemeente bijstand heeft verleend in de vorm van een borgstelling. Deze bijstand komt echter pas tot uitbetaling (aan de geldverstrekker) indien de belanghebbende in gebreke blijft met het terugbetalen van de door de geldverstrekker verleende geldlening. Op het moment van uitbetaling van de bijstand ontstaat tevens een vordering die op grond van artikel 58 lid 2 sub c Participatiewet en de gemeentelijke beleidsregels kan worden teruggevorderd. In dat geval is, evenals bij de terugvordering van een geldlening, een afzonderlijk terugvorderingsbesluit noodzakelijk.

d. Een voorschot wordt verstrekt als een renteloze geldlening. Dit impliceert dat belanghebbende deze lening moet terugbetalen. Deze wordt ineens verrekend met de toegekende uitkering over de periode waarop het voorschot betrekking had. Soms behoort verrekening van dit voorschot niet of niet volledig tot de mogelijkheden. Dat kan zijn omdat er geen toekenning van een uitkering tot stand komt, of dat de toegekende uitkering niet toereikend is om het totale bedrag van het voorschot ineens te verrekenen. Het openstaande bedrag van het voorschot wordt dan van belanghebbende teruggevorderd met een afzonderlijk terugvorderingsbesluit.

e. Er kunnen naast de hierboven genoemde omstandigheden andere redenen zijn waarin de bijstand bij nader inzien onverschuldigd is betaald. Het gaat hierbij met name om situaties waarin bijstand als gevolg van een administratieve vergissing dient te worden teruggevorderd. Als restrictie geldt dat alleen kan worden teruggevorderd indien de belanghebbende redelijkerwijs kon begrijpen dat hij ten onrechte bijstand ontving. Voor de hier bedoelde vorm

11

van terugvordering geldt een wettelijke vervaltermijn van 2 jaar na datum betaling van het onverschuldigde.

f. Dit onderdeel schrijft voor dat terugvordering mogelijk is wanneer met betrekking tot een periode van bijstand, achteraf inkomsten, andere middelen of vergoeding is ontvangen, dan wel een vergoeding of tegemoetkoming voor bijstand met een vooraf bepaalde bestemming.

g. Anders dan in geval van terugvorderen van een lening voor bijzondere bijstand of levensonderhoud, dient ook bij beëindiging van het bedrijf of zelfstandig beroep de (resterende) Bbz-lening volledig te worden opgeëist (artikel 43 lid 1 Bbz 2004). Gestelde zekerheden worden in principe volledig uitgewonnen. In geval belanghebbende een eigen woning voor eigen bewoning wenst te behouden, blijft de lening onder hypothecair verband gevestigd, of wordt de onbelaste waarde op dat pand gevestigd. Na de opeisbaarstelling wordt de vordering of binnen gestelde termijn geheel voldaan of er dient een betalingsregeling van tenminste 50% van het inkomen boven de bijstandsnorm te worden getroffen. Pas wanneer er in beide gevallen niet wordt voldaan aan de betalingsverplichting moet de vordering worden teruggevorderd (zie werkinstructie Bbz 2004 1 januari 2012). Vanaf datum beëindiging wordt het resterende deel van de lening renteloos; (artikel 43 lid 2 Bbz 2004).

Toevoeging bij a:

Indien het vermogen van belanghebbende in een bepaalde periode de toepasselijke vermogensgrens heeft overschreden en daarover geen of onvoldoende inlichtingen heeft verstrekt, heeft hij over die gehele periode geen recht op bijstand. Het recht op bijstand zal over deze periode worden ingetrokken

en geheel worden teruggevorderd.

Bij een relatief geringe overschrijding van de vermogensgrens kan dit leiden tot een onevenredig hoog

terugvorderingsbedrag. In beginsel kan het college de bijstand over de gehele periode terugvorderen.

Echter in dit geval dient de vordering te worden gematigd wanneer belanghebbende aannemelijk kan maken dat hem, als hij wel aan zijn inlichtingenplicht zou hebben voldaan, tenminste over een deel van de periode bijstand had toegekomen. In dat geval dient het college te berekenen hoelang belanghebbende van zijn vermogensoverschot buiten de bijstand had kunnen blijven en de kosten van

bijstand over die berekende periode terugvorderen. Let wel, het gaat hier om de bijstandsnorm en niet

over de interingsnorm van 1,5 maal de bijstandsnorm.

Artikel 3:2 - Loonheffing (brutering)

In geval van verstrekte voorschotten en geldleningen op grond van de Participatiewet is brutering niet

van toepassing, omdat hierover geen loonheffing wordt afgedragen. Ditzelfde is van toepassing voor leningen Bbz 2004 ten behoeve van levensonderhoud (algemene bijstand). Bijstand voor levensonderhoud op grond van de IOAW en IOAZ zijn bruto uitkeringen, welke daarom direct bruto worden teruggevorderd.

Artikel 3:3 - Terugvordering van (verzwegen) gezinsleden en medevennoten (mede aansprakelijkheid)

Bijstand die als gevolg van schending van de inlichtingenplicht niet als gezinsbijstand is verleend, maar wel als gezinsbijstand verleend had moeten worden, wordt tevens teruggevorderd van degene met wiens middelen rekening had moeten worden gehouden. Zo zal bijstand die aan een alleenstaande/alleenstaande ouder is verleend, die achteraf een gezamenlijke huishouding blijkt te voeren, in principe tevens van de verzwegen partner of een verzwegen gezinslid worden teruggevorderd.

Dit betekent dat het hele terugvorderingsbedrag van elk gezinslid kan worden teruggevorderd. In gevallen waarin één (of meer) gezinsleden niet in staat zijn om het (volledige) bedrag terug te betalen

kunnen andere gezinsleden voor het hele (restant)bedrag worden aangesproken. In principe dienen alle debiteuren die hoofdelijk aansprakelijk zijn hun aandeel in de aflossing onderling met elkaar te verrekenen. Dit zal in de praktijk met name het geval zijn wanneer belanghebbenden niet (meer) op hetzelfde adres wonen en slechts één van hen aflost. Dit zogenaamde regres is niet het probleem van de gemeente.

In de voorwaarde tot toekenning van een lening voor bedrijfskapitaal aan een zelfstandige, stelt het Bbz 2004 de ondertekening van de overeenkomst van lening door de medevennoot (niet bij

maatschap of de commanditaire vennoot) als verplichting tot toekenning van de lening (artikel 30 Bbz

2004).

12

Wanneer een zelfstandige zijn verplichtingen ten aanzien van de lening voor bedrijfskapitaal niet of onvoldoende nakomt, wordt de lening teruggevorderd. Artikel 30 lid 1 Bbz 2004 stelt de medevennoot

eveneens hoofdelijk aansprakelijk, ook al behoort deze zelf niet tot de doelgroep van het Bbz. Let wel,

het Bbz 2004 geeft inzake de terugvordering van de medevennoot geen nadere regels, omdat deze vordering onder het civiele recht valt (is dus geen bestuursrechtelijke zaak). In het voorkomende geval

zal dan ook een civielrechtelijke procedure moeten worden gestart.

Artikel 3:4 - Afzien terugvorderingsbesluit of verdere invordering

Het uitgangspunt dat fraude niet mag lonen brengt met zich mee dat mensen hun onterecht ontvangen uitkering volledig moeten terugbetalen. Tot 1 januari 2013 hadden gemeenten beleidsvrijheid op dit punt.

Hoe om te gaan met het afzien van terugvordering in het geval van schending van de inlichtingenplicht

is geregeld in artikel 58 lid 7 en 8 van de Participatiewet. De ten onrechte of tot een te hoog bedrag verstrekte bijstand moet verplicht volledig worden teruggevorderd. In alle andere gevallen blijft terugvordering een bevoegdheid. Als er sprake is van verplichte terugvordering of de verplichting tot het betalen van een bestuurlijke boete, dan verrekent het college die kosten en de bestuurlijke boete met de algemene bijstand. Dit is geen bevoegdheid, maar een verplichting. Dit geldt uitsluitend voor vorderingen die zijn ontstaan op of na 1 januari 2013. Op eerder ontstane vorderingen blijven de oude regels van toepassing.

Terugvordering op grond van het Bbz 2004 is een verplichting. Echter op grond van artikel 44 lid 2 Bbz 2004 kan een uitzondering worden gemaakt indien daarvoor zeer dringende redenen aanwezig

zijn. Letwel, met deze “zeer dringende redenen” wordt bedoeld op (anders dan in de Participatiewet),

situaties van levensbedreigende aard.

In gevallen, waarin de betalingsplichtige niet of niet meer aan zijn betalingsverplichting voldoet kan het

college overgaan tot tenuitvoerlegging (beslaglegging) van de terugvorderingsbeschikking. In beginsel

gebeurt dat in alle gevallen. Uit efficiëntie- en doelmatigheidsoverwegingen kan in nader te bepalen gevallen van tenuitvoerlegging worden afgezien. Het gaat dan met name om gevallen waarin de onverschuldigd betaalde bijstand dermate laag is dat de kosten, die de invordering met zich brengt, hoger zijn dan de (restand)vordering („kruimelbedragen“).

Tot slot moet worden opgemerkt dat kwijtschelding aan het einde van een

schuldhulpverleningstracject niet is toegestaan als het gaat om verwijtbare vorderingen die betrekking

hebben op de schending van de inlichtingenplicht. Dit geldt zowel voor openstaande vorderingen

wegens schending inlichtingenplicht, als bij openstaande boetes. Dat betekent dat een schone lei niet meer mogelijk is als er een vordering is die is ontstaan wegens schending inlichtingenplicht. Het maakt

niet uit of het gaat om de terugvordering van de kosten van bijstand of om de aflossing van de boete.

Artikel 4:1 - Uitgangspunten kwijtschelding

In beginsel verleent het college **geen** kwijtschelding van een restandvordering. Enkel in het geval, anders dan bij fraude, dat verdere invordering tot absoluut onaanvaardbare financiële consequenties zou leiden bij belanghebbende of diens gezin, kan van verdere invordering op gemotiveerd verzoek van belanghebbende worden afgezien.

Artikel 4:2 - Kwijtschelding bij leenbijstand

Belanghebbende dient zelf schriftelijk een verzoek tot kwijtschelding te doen. Daartoe wordt sedert 1 juli 2009 in de toekenningbeschikking van de niet verwijtbare leenbijstand belanghebbende op de mogelijkheid van kwijtschelding gewezen, alsmede op de verplichtingen en voorwaarden daartoe.

Reeds voldane betalingen na voldoening van de 36e aaneengesloten volledige termijn, worden niet

terugbetaald.

In geval een leenbijstand is teruggevorderd omdat eerder niet is voldaan aan de betalingsverplichting,

zal ook naderhand geen kwijtschelding meer worden verleend.

Bbz-leningen vallen niet onder de “36-termijnen regeling” . Wel dient bij een bedrijfskrediet na een periode van 5 jaar na beëindiging van het bedrijf (artikel 43 lid 2 Bbz 2004) en waarin het belanghebbende aantoonbaar heeft ontbroken aan draagkracht of belanghebbende naar draagkracht

heeft afgelost, het restant van de vordering te worden kwijtgescholden, tenzij hierbij sprake is van verwijtbaarheid.

13

Artikel 4:3 - Kwijtschelding bij overlijden

In deze beleidsregel is opgenomen om bij overlijden van één van de debiteuren af te zien van verdere invordering bij zijn/haar eventuele erven niet zijnde een mede-aansprakelijke. De belangrijkste reden hiervoor is dat het veelal niet reëel is om te verhalen op personen welke buiten de bijstand van de debiteur staan en geen enkele verantwoordelijk hadden ten opzichte van de bijstand en de daaruit voortgekomen schulden. Daarbij komt dat de nalatenschap meestal zo gering is dat daar ternauwernood de begrafeniskosten, laat staan schulden uit voldaan kunnen worden.

De meeste erfgenamen zullen in dat geval de nalatenschap verwerpen dan wel beneficiair aanvaarden. De kosten die de gemeente moet maken voor de invordering op de nalatenschap wegen niet op tegen de baten.

Een uitzondering wordt gemaakt voor die vorderingen waarbij een zekerheid is gesteld (bijvoorbeeld wanneer een pand is gesteld of krediethypotheek is gevestigd). Met zekerheidstelling wordt bedoeld dat de gemeente gebruik maakt van de bevoegdheid om (daar waar mogelijk) zekerheid tot terugbetaling van een verstrekte lening te stellen, door het vestigen van een krediethypotheek. Dit kan

gaan om zelfstandigen met een eigen bedrijf, maar ook om belanghebbenden die een eigen woning bewoont. In deze gevallen is er sprake van een (behoorlijk) vermogen en is kwijtschelding bij overlijden niet aan de orde.

Verder wordt een uitzondering gemaakt wanneer achteraf blijkt dat iemand wel een behoorlijke nalatenschap achterlaat. De vordering kan hier dan geheel of gedeeltelijk uit worden voldaan. De nabestaanden worden niet aansprakelijk gesteld voor de aflossing van de vordering maar profiteren ook niet onterecht van de nalatenschap terwijl er nog een vordering of lening open staat.

Artikel 4:4 - Kwijtschelding indien verblijfplaats en/of inkomstenbron onbekend is

Om onnodig en arbeidsintensief onderzoek te voorkomen kan een restant vordering na verloop van 10 jaar buiten invordering worden gesteld, indien de verblijfplaats en/of inkomstenbron onbekend zijn

gebleven, of anderszins niet meer is te verwachten dat (verdere) invordering nog tot de mogelijkheden

zal behoren.

Artikel 5:1 - Invorderingsbesluit / aflossingsverplichting

In het terugvorderingsbesluit wordt de vordering ineens teruggevorderd en dient belanghebbende de

hele vordering binnen de termijn van 6 weken te voldoen. Daarbij wordt tevens de gelegenheid geboden een betalingsregeling te treffen. Pas wanneer wordt verzocht om een betalingsregeling zal, na een eventueel inkomensonderzoek, een aflossingsregeling worden getroffen, waarbij in een invorderingsbesluit de maandelijkse betalingsverplichting wordt opgelegd.

Het invorderingsbesluit is een apart besluit, wat om praktische en juridische redenen niet bij het terugvorderingsbesluit wordt opgenomen. In de invorderingsbeschikking moet altijd staan met welk bedrag en per welke termijn belanghebbende terug dient te betalen. Zo heeft zowel de gemeente als de belanghebbende zekerheid over de betalingsverplichting.

Het aflossingsbedrag van vorderingen teveel ontvangen bijstand en verwijtbare leenbijstand zal bij beëindiging van bijstandsverlening in beginsel worden vastgesteld op 10% van de geldende bijstandsnorm. Voor niet verwijtbare leenbijstanden zal de aflossing 6% bij alleenstaanden ouders of gezinnen en 8% bij alleenstaanden van de geldende bijstandsnorm zijn.

In geval van fraude of ander verwijtbaar handelen wat heeft geleid tot terugvordering, wordt de aflossing op minimaal 10% van de geldende bijstandsnorm vastgesteld. Tenzij op het moment van bepaling van het aflossingsbedrag, duidelijk is dat op grond van inkomsten boven de bijstandsnorm,

men met een hoger bedrag kan aflossen. Voor de berekening van de draagkracht wordt in principe gebruik gemaakt van het berekeningsschema op de site www.schuldinfo.nl.

Bij de bepaling van een aflossingsbedrag dient belanghebbende in ieder geval te kunnen blijven beschikken over de beslagvrije voet (90% van de bijstandsnorm plus eventuele toeslag, inclusief vakantiegeld), volgens de regels van het wettelijke beslagrecht.

Indien een vordering verrekend kan worden met een lopende uitkering op grond van de Participatiewet, IOAW, IOAZ of Bbz 2004 of vakantiegeld, wordt deze wijze van invordering niet als onevenredig belastend voor belanghebbende gezien; zie verder artikel 5:3.

14

In het geval er meerdere vorderingen openstaan op belanghebbende, dient in het invorderingsbesluit

de volgorde van de betalingen te worden opgenomen, en wel als volgt:

1. opeisbare vorderingen;
2. grootste vordering;
3. oudste vordering;
4. naar evenredigheid:
 - a. kosten (dwangbevel en incasso);
 - b. rente indien van toepassing;
 - c. hoofdsom;

In geval in principe een aflossing zou worden opgelegd van 10% van de bijstandsnorm voor een echtpaar, maar de partner is niet mede verantwoordelijk voor de vordering, dan wordt het percentage

voor het aflossingsbedrag verlaagd naar 5% van de norm echtpaar.

Geen aflossing wordt gevergd indien belanghebbende een vordering bedrijfskrediet heeft op grond van het Bbz-2004, en deze een inkomen ontvangt ter hoogte van de bijstandsnorm (artikel 43 Bbz 2004). In het Bbz 2004 is het gewenst dat de periode, waarin belanghebbende financieel nog wordt aangesproken, kan worden overzien. Daarom wordt de aflossingsperiode beperkt tot 5 jaar. In deze periode dient zoveel mogelijk aan terugbetaling te worden gedaan (50% van netto inkomen boven

bijstandsnorm). In geval niet aan de aflossingsverplichting kan worden voldaan, onder andere als gevolg van preferente schuldeiser(s), kan de periode van 5 jaar worden verlengd. Is aan de betalingsverplichting voldaan gedurende 5 jaar, dan wordt het bedrag dat nog niet is terugbetaald kwijtgescholden: zie hoofdstuk 4.

Voorts dient de invorderingsbeschikking bepalingen te bevatten op welke wijze de beschikking ten uitvoer zal worden gelegd, als de betalingsplichtige in gebreke blijft te betalen.

Kosten van aanmaning en kosten van dwangbevel worden niet in rekening gebracht.

Tenslotte vermeldt de invorderingsbeschikking in alle gevallen dat, bij de tenuitvoerlegging van de beschikking, de (resterende) vordering zal worden verhoogd met invorderingskosten. Deze kosten worden bepaald aan de hand van de staffel en tarieven welke worden gebruikt door kantonrechters. In

geval beslaglegging wordt overgelaten aan de deurwaarder, worden deze kosten aldaar in rekening gebracht en bij de gemeente dus niet opgeboekt.

Wanneer niet aan de aflossingsverplichting binnen 6 weken na datum van het terugvorderingsbesluit wordt voldaan, of aan de opgelegde periodieke betaling, wordt een aanmaning verzonden. Indien ook

na de tweede aanmaning niet is betaald, volgt een dwangbevel. Dit dwangbevel heeft executoriale titel. Daarin is opgenomen dat binnen de termijn van twee weken de vordering dient te worden voldaan. Het dwangbevel kan meerdere vorderingen omvatten. In geval ook geen gehoor wordt gegeven het dwangbevel, kan tot ten uitvoerlegging worden overgegaan doormiddel van derdenbeslag of overdracht aan de deurwaarder.

Het door belanghebbende in bezwaar of beroep gaan heeft geen schorsende werking op de betalingsverplichting.

Bij toekenning van leenbijstand wordt steeds een aflossingsverplichting vastgelegd met onmiddellijke ingang, tenzij sprake is van een aflossingsverplichting op een vordering van een hogere rangorde.

In geval van terugbetaling van een bijstandsgeldlening, anders dan op grond van artikel 43 lid 2 Bbz 2004, gelden de volgende aflossingpercentages wanneer belanghebbende nog bijstand ontvangt:

1. bij gezinsnorm en één-oudernorm 6% van de toepasselijke bijstandsnorm inclusief

vakantiegeld;

2. voor alleenstaanden 8% van de toepasselijke bijstandsnorm inclusief vakantiegeld;

3. in geval de geldlening een gevolg is van verwijtbaar gedrag 10% van de toepasselijke bijstandsnorm inclusief vakantiegeld;

4. bij beëindiging van de bijstandsverlening wordt in principe het aflossingsbedrag gehandhaafd, tenzij de lening is teruggevorderd omdat belanghebbende niet aan de betalingsverplichting voldoet. In dat geval zijn de algemene invorderingsregels van vorderingen van toepassing.

15

In alle gevallen van aflossing door niet-bijstandsccliënten, wordt het aflossingsbedrag afgerond op hele

bedragen. Hoewel genoemde aflossingspercentages het uitgangspunt vormen, zal de aflossingsruimte steeds individueel worden bepaald.

Artikel 5:2 - Bevoegdheid tot verrekening en beslaglegging

De gemeente kan overgaan tot dwanginvordering door middel van verrekening met de uitkering die wordt ontvangen van de gemeente, andere gemeenten (ook Bbz 2004), UWV en SVB (artikel 60 lid 3 en artikel 60a Participatiewet, artikel 28 lid 2 IOAW/IOAZ), of door middel van het leggen van vereenvoudigd derdenbeslag (artikel 60 lid 4 Participatiewet, artikel 28 lid 4 IOAW/IOAZ)

- Hiervoor is geen toestemming nodig van de belanghebbende;
- bij verrekening is de gemeente gehouden aan de beslagvrije voet
- verrekening kan alleen voor zover het inkomen voor beslag vatbaar is (dus bijvoorbeeld niet met bijzondere bijstand).

Het college is voor de tenuitvoerlegging door middel van vereenvoudigd derdenbeslag bevoegd op grond van de regels van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) als genoemd in artikel 475 tot en met 479g Rv. Daarbij heeft het college de mogelijkheid van vereenvoudigd derdenbeslag op loon of uitkering. De procedure is als volgt:

- De gemeente stuurt een kennisgeving met een afschrift van het dwangbevel en het terugvorderingsbesluit naar degene van wie debiteur een periodieke uitkering of loon ontvangt;

- Hierin wordt de beslagvrije voet aangegeven en het beslagbedrag;
- De derde-beslagene moet de kennisgeving binnen 8 dagen voor gezien terugzenden aan de gemeente;
- Door de terugzending is het beslag gelegd. De derde-beslagene wordt hiermee verplicht het voor beslag vatbare bedrag uit te betalen aan de gemeente;
- De gemeente moet binnen 7 dagen na retourontvangst van de kennisgeving een afschrift van die kennisgeving per post toezenden aan de debiteur. Als de gemeente dit nalaat kan debiteur de President van de rechtbank vragen het beslag op te heffen.
- In plaats van over te gaan tot een derdenbeslag kan de gemeente in het voorkomende geval de invorderingen c.q. beslaglegging ook overdragen aan de gerechtsdeurwaarder.

Verrekening gaat altijd voor op het door derden gelegde beslag op de bijstand. In het voorkomende geval zal de inhouding ten behoeve van dit beslag dan worden gestopt of opgeschort, waarvan de beslaglegger schriftelijk op de hoogte dient te worden gebracht, met mededeling van de hoogte van onze te verrekenen vordering.

Artikel 5:3 - Debiteurenonderzoek

Hoofdregel is dat na beëindiging van uitkering en /of na een besluit tot terugvordering c.q. vaststelling

van een aflossingsbedrag jaarlijks een debiteurenonderzoek wordt ingesteld naar de financiële omstandigheden van de debiteur, tenzij de vordering binnen 3 jaar na de eerste aflossingstermijn kan

zijn voldaan. Bij cliënten die een bijstandsuitkering ontvangen van deze gemeente en de aflossing plaatsvindt middels inhouding op de uitkering, behoeft in principe geen debiteurenonderzoek plaats vinden met betrekking tot het aflossingsbedrag, tenzij het aflossingsbedrag om individuele redenen (tijdelijk) lager is vastgesteld dan in dit hoofdstuk omschreven.

Een debiteurenonderzoek kan eerder plaatsvinden indien de opgelegde aflossingsverplichting (tijdelijk) lager is vastgesteld of gelijk is aan 10% van de geldende bijstandsnorm, of anderszins nader onderzoek is gewenst.

Voor de draagkrachtberekening wordt in principe gebruik gemaakt van de site www.schuldinfo.nl

Een (volledig) debiteurenonderzoek kan voorts achterwege blijven wanneer een beslaglegging loopt, of indien op voorhand uit inkijk in Suwi-net aannemelijk is dat het (verdere) onderzoek niet zal leiden tot een hogere aflossingsverplichting.

16

Inzake leningen op grond van het Bbz 2004, alsmede krediethypotheke, dient conform de daarvoor geldende regelingen een jaarlijks debiteurenonderzoek plaats te vinden. Hierbij geldt dat voor kapitaalverstrekking nooit een hoger termijnbedrag kan worden opgelegd dan oorspronkelijk is bepaald in de overeenkomst van lening, tenzij de lening ineens opeisbaar is geworden wegens het niet voldoen aan de verplichtingen.

Artikel 6:1 Opschorting van betaling

Bij beëindiging van de opschorting van betaling dient belanghebbende een beschikking te ontvangen, met de mogelijkheid van bezwaar en beroep.

Artikel 6:2 - Opschorting invordering wegens schuldenproblematiek

Wanneer een terugvordering is gevolgd door een invorderingsbesluit, kan er in een later stadium reden zijn om deze invordering op te schorten. Wanneer er sprake is van toelating tot de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP) **moet** de invordering opgeschort worden indien het om een vordering gaat welke een periode betreft voor de datum uitspraak WSNP. Bij vorderingen die een

periode betreffen na datum uitspraak WSNP **kan** de invordering worden opgeschort maar in principe niet (a).

In andere gevallen kan het college kenbaar maken bereid te zijn om de (verdere) invorderingsacties op te schorten om daarmee een schuldenregeling mogelijk te maken. Dit is feitelijk een principebesluit

(b,c,d).

Artikel 6:3 - Afzien van opschorting wegens schuldenproblematiek

c Het werkelijke besluit wordt pas afgegeven op het moment dat de schuldenregeling ook daadwerkelijk tot stand is gekomen.

Artikel 6:4 - Intrekking opschortingsbesluit schuldenproblematiek

Tussen het tijdstip van het voornemen tot opschorting c.q. de bekendmaking tot medewerking en het

moment dat de schuldenregeling werkelijk van kracht wordt, mag een periode van maximaal twaalf maanden zitten. Indien in die periode de schuldenregeling niet tot stand komt, kan ook geen sprake zijn van opschorting van de (verdere) invorderingsacties.

Artikel 7 :1 - Aanmaning na verzuim

Wanneer belanghebbende zijn betalingsverplichting niet nakomt wordt eenmaal een aanmaning verzonden. Met de aanmaning wordt een acceptgirokaart meegezonden. Indien binnen twee weken nog geen betaling volgt, wordt overgegaan tot dwangbevel. Op grond van artikel 4:101 4e tranche Awb

kan tegen een aanmaning geen bezwaar worden gemaakt.

Artikel 7:2 - Dwangbevel

Een dwangbevel kan alleen verzonden worden als in de aanmaning een termijn is gesteld waarbinnen

alsnog aan de betalingsverplichting moet worden voldaan. In deze beleidsregels is die termijn gesteld op twee weken. Belanghebbende heeft vanaf datum toezending van het dwangbevel eveneens twee weken om aan zijn betalingsverplichting te voldoen. Wanneer ook daaraan niet wordt voldaan, wordt overgegaan tot derdenbeslag. Indien wenselijk geacht kan het dwangbevel worden voorzien van een begeleidend schrijven. Het is van belang dat het dwangbevel aangetekend wordt verzonden, met de mogelijkheid van handtekening van de ontvanger op het retour reçu. Dit zal bij het aanbieden van de te verzenden post specifiek moeten worden aangegeven. Er dienen 2 originele exemplaren van het dwangbevel gemaakt te worden, een voor de klant en een voor het dossier

Artikel 7 :3 - Vormvereisten dwangbevel

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 7 :4 - Rente en kosten

De gemeente brengt zelf in geval van terugvordering, verrekening en derdenbeslag geen wettelijke rente in rekening. De huidige software stelt de gemeente niet in staat deze rente via het systeem te berekenen. Handmatige berekening van de wettelijke rente weegt niet op tegen de baten.

Wanneer de inning van een vordering wordt overgedragen aan de deurwaarder, dan zal deze

standaard wel rente in rekening brengen. De afspraak met de deurwaarder is dat er per overgedragen

dossier door de gemeente wordt aangegeven of er wel of geen rente moet worden berekend.

17

Tenzij het college geen verwijt treft, is zij verplicht ambtshalve de wettelijke rente aan de schuldenaar

te betalen over het te corrigeren c.q. na te betalen of te verrekenen bedrag, wanneer op grond van een besluit op bezwaar of beroep de vordering wordt gewijzigd of vernietigd ten gunste van belanghebbende (gelijk ook bij correctie afwijzing van een aanvraag);

Wanneer belanghebbende de betalingsverplichting niet nakomt, dienen voor de in artikel 5:2.

genoemde vormen van dwanginvordering wel kosten in rekening te worden gebracht. Deze kosten

hebben betrekking op zowel verschuldigde incassokosten als kosten van betekening van het

dwangbevel. Kosten van aanmaning worden niet in rekening gebracht. De wel in rekening te brengen

kosten (buitengerechtelijke incassokosten) moeten zowel redelijk zijn als in redelijkheid zijn gemaakt.

Om die reden wordt door de kantonrechters bij vaststelling van de buitengerechtelijke incassokosten een staffel gehanteerd. De staffel die door de kantonrechters wordt gehanteerd staat gepubliceerd op

www.rechtspraak.nl en wordt eveneens door de gemeente gebruikt bij de uitvoering van verrekening en derdenbeslagen. In het dwangbevel dient het bedrag aan kosten inclusief BTW vermeld te worden.

Wanneer de zaak moet worden overgedragen aan de deurwaarder zal deze de kosten inclusief BTW doorberekenen omdat hij BTW-plichtig is. Omdat de gemeente dit niet is hanteert het college het bedrag exclusief BTW ondanks wat in dwangbevel staat. Omdat dit niet nadelig is voor de belanghebbende is de vermelding van het tarief incl. BTW geen bezwaar.

Voor de in rekening te brengen kosten van het dwangbevel wordt gebruik gemaakt van Schuldenaarstarieven conform Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders.

Artikel 8:1 - Verjaring

De verjaring heeft betrekking op het vervallen van rechten van de gemeente en de plicht tot betaling door de schuldenaar. De verjaring heeft geen betrekking tot de geldschuld.

De betalingsverplichting verjaart zonder tijdige stuiting na 5 jaar na datum van de vorige stuiting. Dit zou bijvoorbeeld kunnen ontstaan doordat de gemeente niet (tijdig) actie onderneemt m.b.t. het terugvorderen of invorderen van de onverschuldigd verleende bijstand. Met de verjaring verliest de gemeente haar bevoegdheid tot verrekening, aanmaning en het afgeven van een dwangbevel.

Dit wil niet zeggen dat de betalingen geen doorgang kunnen vinden, zolang belanghebbende maar blijft betalen. Echter kan de gemeente deze niet meer afdwingen. Hiervoor wordt aangesloten bij het Burgerlijk Wetboek 3

Artikel 8 :2 - Stuiting

Door stuiting van de verjaring, begint een nieuwe verjaringstermijn te lopen op de dag volgend na de stuiting. Deze nieuwe termijn is gelijk aan de oorspronkelijke verjaringstermijn, maar niet langer dan vijf jaar. Een nieuwe stuiting kan ook plaatsvinden voordat de lopende termijn van 5 jaar is verstreken.

In dat geval begint dan (eerder) de nieuwe termijn van 5 jaar te lopen. Stuiting door erkenning op het “recht” van betaling door belanghebbende wil zeggen dat stuiting het gevolg is van elke handeling of gedraging van de schuldenaar als bijvoorbeeld zijn voorstel tot een (andere) betalingsregeling en/of een betaling. Een saldobriefje is geen stuitingshandeling.

Artikel 9:1 - Inwerkingtreding

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 9:2 - Overgangsrecht

Er is voor gekozen de nieuwe regeling Awb per 1 juli 2009 eerbiedigende werking te geven: op geldschulden die vóór de inwerkingtreding van de 4e tranche bij beschikking zijn vastgesteld, dan wel rechtstreeks uit een wettelijk voorschrift zijn ontstaan, blijft het oude recht van toepassing.

Indien iets wijzigt ten aanzien van de hoogte van vordering op grond van een beslissing op bezwaar of

anderszins, dan is er een nieuwe geldschuld vastgesteld en is nieuw recht van toepassing. Dit geldt ook als er een nieuwe beslissing op bezwaar wordt genomen, ook dan is nieuw recht van toepassing.

Voorbeeld:

Een vordering is voor 1 juli 2009 vastgesteld op een netto bedrag, dan geldt nog het oude recht.

Wanneer de schuld gebruteerd moet worden en er ligt al beslag, dan moet het beslag worden beëindigd, een betalingsverplichting worden opgelegd en bij in gebreke blijven een aanmaning sturen,

twee weken wachten, vervolgens (zodanig) een dwangbevel sturen, waarmee het vereenvoudigd derdenbeslag weer kan worden opgestart.

Om het beslag niet te onderbreken, kan beter (zoals gebruikelijk) een apart besluit voor het brutodeel

worden genomen, zodat alleen voor dit toegevoegde deel van de vordering de regels per 1 juli 2009 van toepassing worden.

18

Voor een sanctie in het kader van de Wi is per 1 juli 2009 de 4e tranche Awb van toepassing, omdat daarvoor de Wi is aangevuld met de toepasselijke Awb-artikelen en door het schrappen van de artikelen 36 en 38 tot en met 43 Wi.

19

LIJST MET GEBRUIKTE AFKORTINGEN

ANW Algemene nabestaandenwet

AOW Algemene Ouderdomswet

Awb Algemene wet bestuursrecht

Bbz 2004 Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004

CRvB Centrale Raad van Beroep

IOW Inkomensvoorziening oudere werklozen

IOAW Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers

IOAZ Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen

Rv Wetboek Burgerlijke rechtsvordering

SUWI Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen

TW Toeslagenwet

UWV Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen werkplein

Wajong Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten

Wamil Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening militairen

WAZ Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen

WAO Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering

WI Wet inburgering

WSNP Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen

Wsw Wet sociale werkvoorziening

WWB Wet werk en bijstand

WW Werkloosheidswet

ZW Ziektewet